

Meziresortní komise VODA-SUCHO

záznam z jednání výkonného výboru a poradního orgánu ze dne 28. března 2017 ve VÚV TGM v. v. i.

Jednání bylo svoláno s cílem projednat další postup při sestavení „Koncepce ochrany před následky sucha pro území ČR“ s využitím podkladů zpracovaných při plnění úkolů obsažených v materiálu „Příprava realizace opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody“ schváleného usnesením vlády ČR č. 620 z 29. července 2015. Texty tohoto plnění pod názvem „Pracovní text k návrhu “Koncepce ochrany před následky sucha pro území České republiky““ byly rozeslány všem pozvaným účastníkům elektronickou poštou a na jednání byly také předány v tištěné podobě spolu s upravenou zjednodušenou „osnovou“ chystané “Koncepce“ a formulářem seznamu opatření určenému k vyplnění a odevzdání pro následné vyhodnocení.

Přítomni – viz prezenční listina.

- Jednání zahájil ředitel VÚV TGM Mgr. M. Rieder, spolupředseda výkonného výboru meziresortní komise VODA-SUCHO (dále jen “komise VODA-SUCHO“), přivítal přítomné a konstatoval, že jde o první společné zasedání členů poradního orgánu a výkonného výboru komise VODA-SUCHO. Stručně zrekapituloval vznik komise VODA-SUCHO, jejích orgánů a uvedl, že účelem setkání je představit a seznámit členy komise VODA-SUCHO s výsledky řešení a plnění úkolů uložených usnesením vlády č. 620 z 29. července 2015 a dále podat informace o stavu a projednat v současné době zpracovávanou “Konceptci ochrany před následky sucha pro území ČR“ (dále jen “Koncepce“).
- Následovala prezentace RNDr. P. Punčocháře, CSc., který charakterizoval období činnosti komise VODA-SUCHO a popsal výstupy její práce předkládané postupně vládě ČR k informaci ve stanovených termínech. Všechny úkoly uložené zmíněným usnesením byly splněny, nebo jsou plněny, neboť část aktivit obsažených v materiálu “Příprava realizace opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody“ je víceletých a práce ještě pokračují. V závěru prezentace komentoval upravenou stručnou „osnovu“, podle které koordinační tým složený ze zástupců MZe (RNDr. P. Punčochář, CSc., Ing. B. Dudychová), MŽP (Ing. T. Davidová, Ph.D.) a VÚV TGM (Ing. M. Nesládková, RNDr. T. Hrdinka, Ph.D., Ing. A. Vizina, Ph.D.) postupně připravuje 1. návrh “Koncepce“, který bude sestaven a rozeslán ke komentářům členům výkonného výboru komise VODA-SUCHO v termínu těsně po Velikonocích.
- Následovalo vystoupení Ing. R. Vlnase (VÚV TGM), který seznámil přítomné se skladbou “Plánu pro zvládání sucha“, s návrhem stupňů sucha pro stanovení intenzity sucha, s potřebou sestavit komise pro zvládání sucha na úrovni státu, krajů a obcí s rozšířenou působností. Vymezení pravomocí těchto komisí a její sestavení ze zástupců zainteresovaných institucí a státní správy bude obsahovat připravovaná novela zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, která bude obsahovat zvláštní kapitolu („hlavu“) „SUCHO“ a na její přípravě již práce probíhají. Popisovaný systém operačního řízení během suché epizody tvoří část 1. návrhu “Koncepce“.
- Ing. M. Nesládková (VÚV TGM) popsala jeden z podpůrných nástrojů určený mj. pro členy komise pro zvládání sucha, který bude přehledně na jednom místě udávat přehled o aktuálním stavu zdrojů včetně možnosti predikce alespoň na 8 týdnů. Na tomto modelu (složeného z kombinace stávajících modelu BILAN, Soil-Clim a modelů VH soustav) pracovníci ústavu pracují a v připravované “Konceptci“ bude jedním z opatření, jak s omezením sucha pracovat v reálných podmínkách.

- Ing. T. Davidová, Ph.D., členka koordinačního týmu, představila přehled vygenerovaných možností různých technických i netechnických („měkkých“, přírodě blízkých) opatření a požádala přítomné, aby ve formuláři seznamu opatření, který všichni obdrželi při vstupu do místnosti, označili stupnicí 1-5 (nejvyšší číslice pro nejvyšší význam) svůj pohled na významnost těchto opatření. (Cílem je získat představu, jaká doporučení by měla mít prioritní postavení pro realizaci, aby v „Koncepci“ byla tato skutečnost zohledněna).
- Po uvedených prezentacích byl otevřen prostor pro diskusi, moderátorem se stal pověřením spolupředsedy Ing. J. Hladíka, Ph.D., který musel naléhavě odejít, RNDr. P. Punčochář, CSc.
- Stručný záznam diskusních příspěvků (s mírnými úpravami kvůli stručnosti) přináší následující text:
 - ✓ Doporučení od pracovníků VÚRV – úvodem „Koncepce“ je třeba uvést „mandát“, co vzniká a kdo zadal, k čemu zadání míří. Reakce – ano, půjde o materiál do vlády, který bude mít všechny atributy – tedy předkládací zprávu, vlastní „Koncepci“, připomínkové vypořádání, tiskovou zprávu a samozřejmě návrh vládního usnesení – které zmíněný požadavek naplní.
 - ✓ Otázka na dostupnost některých mapových podkladů. (Ing. T. Davidová, Ph.D. sdělila internetový odkaz www.suchovkrajine.cz)
 - ✓ Jakým způsobem se bude pracovat na textu, vyložil moderátor – „koordinační skupina“ si „rozebere jednotlivé části osnovy a jednotlivci zpracují text, který bude následně opakovaně komunikován, upravován před finálním odsouhlasením textu, který bude rozeslán členům výkonného výboru komise VODA-SUCHO a po jejich připomínkách členům poradního orgánu komise VODA-SUCHO a předán do vnitřního a později vnějšího připomínkového řízení (proces vedou resorty zemědělství a životního prostředí).
 - ✓ Bude koncepce vycházet pouze ze zpracovaných podkladů (Ing. M. Novák, VÚMOP). Nikoliv, autoři textu samozřejmě využijí mnohem širší informační zázemí z literatury, výzkumných zpráv apod., seznam referencí bude tvořit součást „Koncepce“.
 - ✓ Ing. S. Kašpárek, CSc. velmi doporučil, aby opatření zohledňovala možnosti synergických efektů a reflektovala klimatickou i hydrologickou situaci různých regionů (např. rybníky tam, kde je více srážek, nádrže lokalizovat do horních částí povodí apod.)
 - ✓ RNDr. P. Punčochář, CSc. ve vztahu k rybníkům upozornil, že pro závlahové systémy budou budovány (nebo montovány) nádrže jednoúčelové, k využití vody a nikoliv víceúčelové, které pak nenaplní očekávaný objem vody pro zavlažování, nepůjde tedy o výstavbu rybníků k závlahovým systémům.
 - ✓ RNDr. J. Daňhelka, Ph.D., upozornil na potřebu zabývat se efektivitou a ekonomikou opatření k omezení sucha tak, aby skutečně naplňovala nejen aktuální situaci, ale skutečně měla preventivní, dlouhodobý charakter.
 - ✓ Ing. Nesládková, rovněž koordinátorka zpracování, upozornila, že každé opatření bude mít charakteristiku, kam cílí.
 - ✓ Prof. RNDr. B. Jánský, CSc., upozornil, že je třeba věnovat pozornost požární vodě – zejména v uschlých lesích Šumavy, kde kontraproduktivně orgány ochrany přírody se zřízením zásadně nesouhlasí. Podobně nejsou obnoveny drobné nádrže, které na bavorské straně plní funkci zásobárny vody za sucha, zatímco u nás vymizely bez obnovy a náhrady.
 - ✓ Ing. Kašpárek, CSc. také zdůraznil nepřiměřený rozsah odvodňovacích meliorací v regionu Šumavy – to vše vede k posílení dopadů sucha. Doporučuje jejich zrušení, zejména v lokalitách, kde jsou zbytečné.
 - ✓ Ing. L. Franková upozornila na podpory z Operačního programu životní prostředí, kterými je rušení odvodňovacích soustav dotováno.
 - ✓ Prof. Mgr. Ing. M. Trnka, Ph.D., zdůraznil potřebu správného výběru lokalit na výstavbu akumulací vody – nejsou žádoucí v regionech, kde prostě voda

chybí, tedy v nížinách, je třeba je orientovat ke zdrojovým partiím vodních toků. Podobně přírodě blízká opatření směřovat do míst s nedostatkem vody.

- ✓ Prof. RNDr. B. Janský, CSc., zdůraznil trvalou snahu o úspory ve spotřebě vody a začít uvažovat o recyklaci již využitých vod, zejména v zemědělství – příkladem je stát Izrael. RNDr. P. Punčochář, CSc. upozornil na skutečnost, že tyto recyklované vody obsahují značnou směs zbytkových léčiv, parfémů a psychotropních látek, o jejichž osudu v půdním profilu zatím není dostatek informací a recyklace by tedy měla být šířena až po odstranění těchto prioritních polutantů v rozšířených technologiích ČOV.
- ✓ Generální ředitel s. p. Povodí Vltavy RNDr. P. Kubala zdůraznil význam práce s veřejností, šíření informací a začít již ve školách tak, aby rostlo povědomí o omezených zásobách vody a její nenahraditelnosti včetně představy, co zásobování vodou i odkanalizování představuje.
- ✓ Ing. L. Franková položila otázku, zda v “Konceptci” budou konkrétní úkoly. RNDr. P. Punčochář, CSc. sdělil, že nikoliv, jedná se o obecný, věcně politický dokument s dlouhodobou platností obdobně, jako tomu bylo u Strategie prevence před povodněmi. Vysloven souhlas, neboť jinak by bylo již nyní jasné, že se musí připravit SEA – což zatím na nutnost nevypadá.
- ✓ Z diskusního příspěvku k pozemkovým úpravám vyplynulo, že mohou výrazně posílit péči o zadržení vody.
- ✓ Zástupce z UJEP v Ústí upozornil, že by “Konceptce” měla obsahovat jisté ekonomické nástroje jejich využití. Reakce souhlasná – i když ekonomických analýz těchto typů opatření a jejich efektivity je žalostně málo k dispozici, nelze přislíbit nějakou ucelenou formu.
- ✓ Závěrem bylo zdůrazněno koordinačním týmem, že se do “Konceptce” budou dávat pouze opatření a postupy či úkoly, které lze naplnit, aby se jednalo o reálný, trvalý dokument.

Závěrem byly vybrány od účastníků vyplněné formuláře „klasifikace“ seznamů opatření, které budou po vyhodnocení využity k uvedení určitých preferencí do “Konceptce”. Samozřejmě je třeba brát do úvahy, že mnohá opatření mohou mít antagonistický účinek a tyto vazby a relace je třeba velmi pečlivě zvážit.

Zpracovali: Ing. Bohdana Dudychová a RNDr. Pavel Punčochář, CSc.